

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ศักยภาพของชุมชนชนบทในการพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ

ชื่อผู้เขียน นายอุดมศักดิ์ วงศ์พันธุ์

ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คูสิต ดวงสา ประธานกรรมการ
 อาจารย์วิสุทธิ์ วานิช กรรมการ
 รองศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ศักยภาพของชุมชนชนบทในการพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลไกและเงื่อนไขในการพึ่งตนเองของชุมชนชนบท และเพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชนชนบทในการพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจ

วิธีการศึกษาวิจัย ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีผสมผสานกัน ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกต และการศึกษาชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยทำการศึกษาในหมู่บ้านศรีคอนมูต หมู่ที่ 2 ตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ผลการศึกษายิจสรุปได้ดังนี้

กลไกในการพึ่งตนเองพบว่ามีกลไก 3 ประการที่ส่งผลต่อศักยภาพของชุมชน ได้แก่ กลไกทางสังคม ซึ่งประกอบด้วย เครือญาติ กลุ่มต่าง ๆ เพื่อนบ้าน ผู้นำและกลไกทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยคุณค่าความเชื่อและภูมิปัญญาของชาวบ้านในด้านต่าง ๆ ที่ทำให้สามารถพึ่งตนเองได้ ประการสุดท้าย ได้แก่ กลไกทางการศึกษา ประกอบด้วย พ่อแม่ ผู้อาวุโส ครู และเพื่อนที่ทำให้มีการสืบทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ คุณค่า ความเชื่อในด้านการประกอบอาชีพและการรักษาพยาบาล ส่วนเงื่อนไขประกอบด้วย ความเป็นเครือญาติ ความเป็นเพื่อนบ้าน ความเชื่อในผู้อาวุโส และการเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาเป็นเงื่อนไขสำคัญในการพึ่งตนเอง

ชุมชนสามารถพึ่งตนเองในด้านเศรษฐกิจได้ในระดับหนึ่ง เช่น ในด้านการผลิต การรวมกลุ่มเพื่อระดมทุน มีการแลกเปลี่ยนแรงงาน และยังมี การนำเอาภูมิปัญญาที่มีอยู่มาใช้ในการผลิต การตลาด มีการสร้างตลาด สร้างเครือข่ายตลาด ตลอดจนสามารถสร้างอำนาจ การต่อรองกับภายนอกได้ การบริโภคภายในชุมชนนั้นในด้านอาหารสามารถผลิตได้อย่างพอเพียง และบางส่วนได้จากป่า รวมทั้งสมุนไพรในการรักษาโรค ชุมชนมีการนำเอาความรู้สมัยใหม่และ ภูมิปัญญาดั้งเดิมมาประยุกต์ให้เข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ทำให้มีศักยภาพในการพึ่งตนเอง ได้เป็นอย่างดี

Thesis Title	Potentiality of Rural Community in Economic Self-Reliance		
Author	Mr.Udomsak Wongpun		
M.Ed.	Nonformal Education		
Examining Committee	Asst.Prof.Dr.Dusit Duongsaa	Chairman	
	Lect.Visut Vanich	Member	
	Assoc.Prof.Dr.Anurak Panyanuwat	Member	

Abstract

This research, namely, potentiality of rural community in economic self-reliance, aimed at studying the mechanics and conditions of rural community self-reliance and its capability in economic self-reliance.

Multi-techniques were used to collect data for this research in Sri Donmoon village, Moo 2, Muangpan District, Lampang Province. Those techniques were formal and informal interviews, in-depth interviews, group discussions, participatory rural appraisal, and participant observations. The results of this study were as follows:

There were three kinds of mechanics found as affecting the self-sufficiency capability of the community. Those were social mechanic, consisting of kinship, neighbouring groups, educational mechanic, and leaders. The cultural mechanic consisted of value, belief, and local wisdom of the villagers in various aspects that could make them self-reliant. The later one, consisted of parents, senior, people teachers, and peers that resulted in the transformation and exchanges of knowledge, value, and belief in earning the villagers' living and self-medical cares. The self-reliance conditions consisted of kinship, neighbourhood, respects in seniority and local wisdom.

The community could rely on its economic condition at a satisfactory level such as production, fund raising, labour exchanges, and an application of local wisdom in local production, marketing, and networking development. Such development could

build up a bargaining power against the external factors. The internal consumption within the community could help producing sufficient food, of which some was collected from the woods. These matters included herbal medicine being integrated with modern knowledge and local wisdom suitable for any situations appropriately. As a consequence, a self-sufficiency capability was developed well within the community.